

Сучасне студентське самоврядування

Малахова Н.Г., ст. гр. 3321

Науковий керівник: канд. істор. наук, Матвієнко Л.В., кафедра соціально-гуманітарних дисциплін

Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Україна, Миколаїв

nadiamalahova@gmail.com; matvienko_luydmila@meta.ua

Анотація. У статті розглянуто вплив молоді на політику держави. Діяльність органів самоврядування. Освіта як фактор формування громадянської активності. Виховна робота зі студентами.

Ключові слова: студентське самоврядування, громадська позиція, фінансова основа, молодіжна політика, ініціатива, організаторські вміння.

Вступна частина: Громадянське суспільство виступає як сукупність соціальних утворень (груп, колективів), об'єднаних специфічними інтересами (економічними, етнічними, культурними і так далі), що реалізовані поза сферою діяльності держави і дозволяють, в умовах демократичної системи облаштувати суспільне життя та контролювати дії держави. Побудова громадянського суспільства не можлива без участі усіх громадян у суспільних процесах, що передбачає наявність у них, як певного ставлення до спільних проблем, так і відповідної мотивації до участі у їхньому вирішенні. Особливо актуальною ця проблема постає у період затяжної соціально-економічної кризи, яка вразила наше суспільство. Подолання кризи неможливе без наявності у громадян держави, передусім у молоді, активної громадської позиції, задіяння її до участі у суспільних та державотворчих процесах.

Напрямок молодіжної ініціативи визначається сутністю держави, її політичної системи та безпосередньо потребами суспільства.

Молодіжні організації дозволяють формувати відносини з державним управлінням. Вважається, що саме молодіжні організації є інструментом найбільш ефективної соціалізації молодого покоління.

Особливе місце у молодіжному середовищі посідає студентська молодь, як майбутня інтелектуальна еліта держави, на яку покладається роль розбудови громадянського суспільства. За своїми ціннісними орієнтаціями студентство традиційно є найменш консервативною соціальною верствою населення, яка найбільш чутливо реагує на соціальні зміни, тому і знаходиться в авангарді суспільного прогресу.

Однак, згідно з даними сучасних соціологічних досліджень, майже третина молоді має значні труднощі у визначенні з ідеологічними пріоритетами, поглядами і навіть зі ставленням до своєї держави та народу.

Студентське самоврядування – це право і можливість студентів вирішувати питання навчання і побуту, захисту прав та інтересів студентів, а також брати участь в управлінні вищим навчальним закладом.

Участь у роботі органів студентського самоврядування є невід'ємним елементом демократії та фактором існування громадянського суспільства. Саме завдяки ньому студентська молодь має можливість конструктивно заявляти про свої інтереси та потреби. За

даними державного інституту розвитку сім'ї та молоді майже 30 % українських студентів планують назавжди залишити Україну після навчання, а ще 25 % прагнули б працювати за кордоном [7]. Зазначимо однак, що, на загал, ці прагнення зумовлені не стільки відсутністю патріотичних почуттів, скільки неможливістю повною мірою реалізувати свій потенціал і мати достатній рівень матеріального благополуччя на Батьківщині.

Основна частина: Аналіз низки досліджень з питань виявлення громадянської активності у молодіжному середовищі засвідчує, що більшість представників сучасного студентства свідомо відмовляються від участі у суспільно-політичному житті, оскільки не вважають за можливе реалізувати таким чином власні життєві потреби та інтереси. Водночас з тим, молодіжні організації мають значний потенціал поповнення своїх лав за умови урізноманітнення видів їх діяльності, як засобу формування класу молодіжної інтелектуальної й політичної еліти. Також, невід'ємним фактором формування громадянської активності виступає освіта, яка зараз відповідає в більшій мірі професійної підготовки, заснованої на знаннях і інформації.

Дослідження довело [7], що залежно від представленості органів студентського самоврядування у керівництві ВНЗ, проаналізовані ВНЗ умовно можна поділити на три групи:

- ВНЗ, де студенти введені до складу Вченої ради та ректорату;
- установи, де студенти присутні на Вчених радах, ректоратах, Вчених радах факультетів (інститутів) та у структурі деканатів;
- ВНЗ, де студенти максимально представлені у робочих органах: Вчена рада, ректорат, збори трудового колективу, стипендіальна комісія, комісії з гуманітарних питань, поселення, профілактики правопорушень, представлення до заохочення працівників, приймальної комісії тощо.

Допомога студентам та аспірантам у науковій, професійній та громадській роботі, налагодження побуту та дозвілля студентів, їх відпочинку ці завдання підпорядковані студентському самоврядуванню. Суттєвим є захист інтересів студентів та аспірантів.

Молодь найбільш чутливо реагує на соціальні зміни. А студентське самоврядування займається вирішенням проблем на різних рівнях, від загальнодержавних до ВНЗ. В Україні студентське самоврядування з'явилося досить давно.

Рекомендовані заходи які є необхідними для налагодження ситуації:

- налагодити роботу із громадянського виховання (передусім у школах і ВНЗ);
- провести роз'яснювальну роботу серед молоді про діяльність ГО (громадянські організації);
- надати допомогу молоді в організації акцій (передусім інформаційну та організаторську);
- організовувати зустрічі з громадськими діячами;
- приймати участь у громадських акціях разом зі студентами тощо.

Аналізуючи результати можна зробити наступні висновки:

- Мотивація до громадської активності у студентів у сучасних умовах неприпустимо низька. Якщо взяти до уваги, що саме вони становлять найактивнішу і найпрогресивнішу частину суспільства, найсприйнятливішу до змін, а також наявну ситуацію в суспільстві, що нагально потребує кардинальних змін, така ситуація викликає занепокоєння і потребує втручання адміністрації ВНЗ для її покращення.

– Відчуття громадського обов'язку, бажання приносити користь суспільству загалом не, займають належного місця у мотивах поведінки молоді. Передусім вона шукає власний інтерес, що зумовлено, відсутністю сформованої активної громадської позиції. У сучасному молодіжному суспільстві активна громадська позиція відсутня через відсутність належного громадського виховання, що спричинено конфліктом інтересів молоді і можливостями, які надає їй суспільство.

– Для формування у студентів мотивації до громадської активності необхідно здійснення цілеспрямованої, планомірної і систематичної виховної роботи, спрямованої на формування почуття громадянського обов'язку та відповідальності перед громадою, державою і суспільством загалом. Проте, для цього необхідно змінити взаємовідносини молоді та держави, для цього потрібно переорієнтувати як урядову політику так і державну молодіжну політику зокрема.

Загалом, можна констатувати, що дана тема потребує подальшого ретельного вивчення. Особливо важливо дослідити чинники, що впливають на формування взаємовідносин молоді та держави. Наявна ситуація обумовлює необхідність розробки методики виховної роботи зі студентами, що передбачає формування у них мотивації до громадської діяльності.

Формами органів студентського самоврядування можуть бути: сенат, парламент, староста, студентська навчальна (наукова) частина, студентські деканати, ради тощо.

До функцій органів студентського самоврядування належать:

- Прийняття актів, що регламентуються їх організацією та діяльністю;
- Проведення організаційних, наукових, культурно-масових, спортивно-оздоровчих та інших заходів;
- Сприяння працевлаштуванню осіб, які навчаються у ВНЗ;
- Розпорядження коштом та іншим майном, що перебуває на балансі та банківських рахунках органів студентського самоврядування.

Крім того, законодавством визначено перелік питань, які потребують погодження органами студентського самоврядування при прийнятті рішень ВНЗ. До таких питань віднесено:

- Відрахування осіб, які навчаються у ВНЗ, та їх поновлення на навчання;
- Переведення осіб, які навчаються у ВНЗ за державним замовленням, на навчання за контрактом за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб;
- Призначення заступників декана, проректора, які відповідають за роботу зі студентами;
- Поселення та виселення осіб у гуртожитки, які навчаються у ВНЗ;

Також, законодавством України встановлено, що фінансовою основою студентського самоврядування є кошти, визначені Вченою радою ВНЗ у розмірі не менше ніж 0,5% коштів спеціального фонду. При цьому, не менше ніж 30% коштів мають витратитися на підтримку наукової діяльності осіб, які навчаються у ВНЗ.

Сприяння та підтримка молодіжних ініціатив є одним із пріоритетів сучасної державної молодіжної політики.

Важливим напрямом подальшого розвитку студентського самоврядування є практика активної участі вітчизняних студентських об'єднань у роботі міжнародних студентських організацій, об'єднань, зокрема, у Форумі європейських студентів та Європейському студентському союзу.

Найголовнішою проблемою є питання незалежного законодавчого регулювання інституту студентського самоврядування. Право участі студентського самоврядування у питаннях вищої освіти є дуже обмеженими, як і недостатнє фінансування органів самоврядування.

На низьку мотивацію до участі у роботі студентського самоврядування впливає недостатня поінформованість про їх діяльність. У ВНЗ України співіснують дві організації, щодо захисту прав студентів - студентське самоврядування та профспілка. Порівнюючи стан розвитку студентського самоврядування в Україні та країнах Європейського Союзу, треба наголосити на те, що європейське студентське самоврядування, як і освіта разом, мають потужні економічні можливості, які забезпечують самостійність вирішення багатьох соціально-виховних зазначених проблем.

Ефективність самоврядування проявляється в наступних аспектах:

- Студентське самоврядування виховує реальних лідерів українського суспільства, формує еліту нації.
 - Самоврядування дає можливість студенту, як і кожному громадянину, бути почутим.
 - Створює можливості реалізації себе як обдаровану та талановиту особистість, стимулює активність у громадському житті.
 - Співпраця між студентами та адміністрацією вищого навчального закладу.
- Представники студентського самоврядування відстоюють інтереси студентів, що до навчального процесу.

Студентське самоврядування привчає молодого громадянина Української держави відповідально виконувати свої обов'язки та завдання.

Висновки: Тільки суспільними зусиллями ми можемо управляти своїм життям, захищати свої інтереси і права, брати участь у прийнятті рішень. Для того щоб детальніше звернути увагу влади та громадськості до студентського самоврядування треба виявити ряд проблем, які гальмують удосконалення процесів студентського самоврядування в ВНЗ України.

Необхідно надати студентському самоврядуванню належної правової, економічної, організаційної та інформаційної підтримки з боку держави, громадських організацій, суспільства. Підвищити рівень зацікавленості суспільним життям за допомогою регулярних студентських видань, листівок, брошур, створення відповідних веб-сайтів тощо.

Треба передбачити кадрову підтримку студентського самоврядування в особах проректора з виховної роботи, заступників декана з виховної роботи. Планувати проведення міжнародних науково-практичних конференцій за участю представників європейських вищих навчальних закладів.

Запропоновані заходи повинні принести користь усім: викладачам та кафедрам, активістам студентського самоврядування, студентству і державі загалом.

Невід'ємною частиною в побудові громадського суспільства є виховання еліти нації. Треба привчати молодого громадянина України відповідально виконувати свої обов'язки та покладенні на нього завдання. Лише спільними зусиллями держави та студентського самоврядування можливо досягнути кардинальних змін у сучасному суспільстві.

Список літератури:

1. Кремень В.Г., Ніколаєнко С.М., Степко М.Ф. та ін. *Вища освіта в Україні: навч. посіб./ за ред. В.Г. Кременя, С.М. Ніколаєнка.-К.: Знання, 2005.-327 с.*
2. Головатий М.Ф. *Молодіжна політика в Україні: проблеми оновлення/ М.Ф. Головатий.-К.: Наук. думка; Укр. наук.-дослід. ін-т пробл. молоді, 1993.-237 с.*
3. Корнієвський О. *Молодіжний рух та політичні об'єднання в сучасній Україні/ О. Корнієвський, В. Якушик.- К.: Громада, 1997.-256 с.*
4. Вінтюк Ю. *Молодіжні проблеми і молодіжна політика в сучасній Україні з точки зору студентів // Україна європейська: сучасні тенденції і перспективи: Матеріали науково-практичної конференції. Чернігів, 2008. С. 23–25.*
5. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності // Інформаційний збірник Міністерства освіти України, 2000. № 22. С. 7–21.
6. Трибулькевич К. Г. *Розвиток студентського самоврядування у вищих навчальних закладах України (1917-2010 рр.): монографія/ К.Г.Трибулькевич. – Одеса: Купрієнко С.В., 2016 – 454 с.*
7. Матеріали круглого столу «Молодь та європейські цінності». – К., 2009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/>.

REFERENCES

1. VG Kremen, S.M. Nikolaenko, MF Stepko et al . *Higher education in Ukraine: study. tool / in a row. V.G. Kremenia, S.M. Nikolayenko.-K .: Knowledge, 2005.-327 p.*
2. Holovaty MF *Youth Policy in Ukraine: Problems of Renewal / M.F. Golovaty-K .: Sciences. opinion; Ukr. research inst. Youth, 1993.-237 p.*
3. O. Kornievsky, *The Youth Movement and Political Associations in Modern Ukraine / O. Kornievsky, V. Yakushik .- K .: Hromada, 1997.-256 p.*
4. Vintyuk Y. *Youth problems and youth policy in modern Ukraine from the point of view of students // Ukraine European: Modern tendencies and perspectives: Materials of scientific-practical conference. Chernihiv, 2008. P. 23–25.*
5. The concept of civic education of the individual in the conditions of development of the Ukrainian statehood // Information collection of the Ministry of Education of Ukraine, 2000. № 22. P. 7–21.
6. KG Tribulkevich *The development of student self-government in higher educational establishments of Ukraine (1917-2010): monograph / KG Tribulkevich. - Odessa: Kuprienko SV, 2016 - 454 p.*
7. Materials of the round table "Youth and European Values". - K., 2009 [Electronic resource]. - Access mode : <http://www.politik.org.ua/>.

Malakhova N. G.

Matvienko L.V.

Modern student self-government

Annotation. This article examines the impact of youth on state policy. Activities of self-government bodies. Education as a factor in the formation of civic activity. Educational work with students.

Keywords: Student self-government, public position, financial basis, youth policy, initiative, organizational skills.

Малахова Н. Г.

Матвиенко Л.В.

Современное студенческое самоуправление

Аннотация. В этой статье рассмотрено влияние молодежи на политику государства. Деятельность органов самоуправления. Образование как фактор формирования гражданской активности. Воспитательная работа со студентами.

Ключевые слова: Студенческое самоуправление, общественная позиция, финансовая основа, молодежная политика, инициатива, организаторские умения.